

Trong nền kinh tế thị trường, tính chất cạnh tranh rất nghiệt ngã theo triết lý mạnh được yếu thua, nên yêu cầu quan trọng để thủ thắng trong cuộc cạnh tranh trên thương trường quốc tế là hiểu mình, hiểu người.

Nước Việt Nam chúng ta đang từng bước hội nhập vào thị trường thế giới mà thế giới ngày nay lại chuyển biến nhanh chóng hơn bao giờ hết do những biến đổi vượt bậc của khoa học - kỹ thuật và công nghệ, vì vậy yêu cầu nêu trên (hiểu mình hiểu người) lại càng bức thiết hơn nữa, mới có thể nắm bắt kịp thời cơ, chen chân vào thị trường thế giới trên cương vị bình đẳng và không bị lừa gạt, thua lỗ, tụt hậu.

Tối nay, có khoảng 30 nước với hàng trăm công ty, tổ chức, tập đoàn

thông tin, nghiên cứu về Việt Nam.

Tinh báo Hải quân Anh (Naval Intelligence Division) đã điều nghiên Đông Dương từ năm 1939. Họ có một số cơ quan chuyên nghiên cứu, tổng hợp, phân tích khá sâu sắc, như Royal Institute of International Affairs.

Nhật Bản chú ý Việt Nam từ thế kỷ XIX và càng đi sâu hơn từ Thế chiến II khi họ triển khai chiến lược "Đại Đông Á". Nhiều quyển sách trong kho sách Hán-Nôm của ta bị mất tích nhưng lại có thể tìm thấy ở các thư viện lớn bên Nhật. Họ rất coi trọng việc thu thập thông tin kinh tế một cách có hệ thống với quan điểm toàn cầu về thông tin.

Trung Quốc, Đài Loan, Hồng Kông còn có rất nhiều điều kiện thuận lợi về lịch sử và xã hội để tìm hiểu Việt Nam từ trước cũng như hiện nay. Quyển *Việt Nam tiến tới năm 2000* (*Việt Nam tấu hướng đích 2000 niên*)

chính, cơ chế quản lý, pháp luật; cơ thủ tục, luật lệ như luật về đầu tư, xuất nhập khẩu, các loại thuế, phương thức chuyển giao kỹ thuật, bảo vệ mậu dịch những qui trình công nghệ mới, cơ cấu sản xuất, các định chế tài chính, ngân hàng..., và nhất là về thị trường, cạnh tranh. Bên cạnh đó còn phải tìm hiểu thấu đáo về văn hóa, lối sống, nề trang của nhiều nước Âu Mỹ, vì nề không hiểu lối sống, văn hóa của họ thì cũng không thể bắt tay làm ăn m thành công được.

Để giải quyết vấn đề bất cân xứng (hay có thể gọi là mâu thuẫn) nêu trên có thể hình dung một sự phối hợp đ thể như sau:

- Nhà nước nên tổ chức một h thống thông tin để phổ biến nhanh cá tài liệu, thông tin liên quan đến kinh tế, thị trường và công nghệ mới do cá ban ngành chức năng thuộc hệ thốn nhà nước thu thập được đến tận cá thành phần kinh tế.

- Tăng cường đầu tư cho các việc trung tâm nghiên cứu kinh tế, cá trường đại học để những nơi này c điều kiện mua thêm tài liệu, sách vở tạp chí liên quan đến kinh tế, công nghệ; tuyển dụng thêm nhiều chuyên gia, nhà khoa học giỏi, có kinh nghiệm để tham gia công tác điều nghiên, phân tích kinh tế, tài chính, công nghệ, th trường... ở một số nước đối tượng trọng điểm.

- Phát triển các tổ chức nghiên cứu tư nhân.

- Tổ chức nhiều cuộc hội thảo đ trao đổi thông tin có đại diện ngườ

HIỂU MÌNH HIỂU NGƯỜI TRONG KINH TẾ THỊ TRƯỜNG

TRẦN NGỌC HIỀN

đa quốc gia và ngân hàng đã đặt quan hệ hợp tác đầu tư với Việt Nam, và trong tương lai khi Mỹ bỏ cấm vận, con số này chắc chắn sẽ còn nhiều hơn nữa. Họ đều đang tích cực tìm hiểu Việt Nam với các hoạt động thu thập thông tin, điều nghiên thị trường hết sức cẩn thận để triển khai công cuộc làm ăn. Điều cần lưu ý là có một số nước hoặc tổ chức không chỉ mới bắt đầu tìm hiểu Việt Nam từ khi có Luật Đầu tư, mà họ đã tìm hiểu từ rất lâu, đã tích lũy nhiều tư liệu, sự hiểu biết chính xác và có hệ thống về Việt Nam trên các lĩnh vực chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội.

Pháp đã điều nghiên Việt Nam từ nhiều thế kỷ trước; sau Hiệp định Genève 1954 họ vẫn tiếp tục theo dõi, tìm hiểu (ngay năm 1973, họ đã có sẵn một kế hoạch trở lại đầu tư ở Đông Dương). Mỹ tìm hiểu kỹ Việt Nam từ đầu Thế chiến II qua tổ chức OSS (tiền thân của CIA), sau đó (thời kỳ chiến tranh Việt Nam) đã bỏ hàng tỷ đô-la để thăm dò đầu khí ở thềm lục địa Việt Nam, điều tra về ĐBSCL, nghiên cứu về kế hoạch hậu chiến; ngoài ra Mỹ còn rất nhiều tổ chức tư nhân, trường đại học (Harvard, Columbia, Michigan; các tập đoàn RAND, Ford Foundation...) cũng bỏ nhiều công sức để thu thập

của Cổ Tiểu Tùng, xuất bản năm 1992 (Nhà xuất bản Quảng Tây Nhân dân Xuất bản xã) chẳng hạn, là một tập hợp rất đầy đủ về thông tin kinh tế của Việt Nam trong khoảng vài chục năm cho tới hiện nay.

Trong thời đại ngày nay, sau chiến tranh lạnh, ngành tinh báo các nước có khuynh hướng chuyển trọng tâm thu thập, xử lý thông tin sang ba lĩnh vực chính: kinh tế, công nghệ mới, môi trường. Các công ty và tập đoàn đa quốc gia rất coi trọng việc thu thập thông tin về cạnh tranh (*renseignements concurrentiels*). Họ giữ kín các ý đồ, các sáng chế phát minh, đồng thời mở rộng mối quan hệ quốc tế về trao đổi, mua bán thông tin, tăng cường sự hiểu biết lẫn nhau.

Nhìn chung, "thiên hạ" đã hiểu biết về Việt Nam khá sâu (không chỉ kinh tế mà còn văn hóa, phong tục, tập quán...). Vấn đề mâu thuẫn là ở chỗ trong tình hình như vậy, một mình ta trong cùng một lúc phải tìm hiểu, thu thập thông tin về nhiều nước, với hàng trăm công ty tập đoàn đa quốc gia mà tổ chức của họ rất phức tạp, rộng rãi, đôi khi gần như hoàn toàn xa lạ đối với người Việt Nam. Phạm vi cần tìm hiểu lại rất rộng: từ hệ thống tổ chức hành

nước ngoài tham dự (như Trường Đại học Kinh tế TP.HCM thường làm); tạo điều kiện để nhiều cán bộ, nhà kinh doanh Việt Nam đi dự những cuộc hội thảo, triển lãm, nghiên cứu thị trường.

- Đưa vào nhà trường môn học về thu thập thông tin và điều nghiên, phân tích, nhằm trang bị cho sinh viên óc tư duy khoa học, có khả năng nghiên cứu phân tích, chuẩn bị điều kiện về tri thức để gia nhập thị trường quốc tế đạt hiệu quả cao ♣